

Ryhmäilmiöt opettajan työn ytimessä

"Oivalsin, että kuinka helposti opettaja keskittyy ongelmien ratkaisussa yksilön ongelmiin, kun pitäisi ottaa huomioon myös ryhmä."
-Välitehtävästä

"Lukuvuoden alussa eikä siihen enää palata, vaan toivotaan että ryhmähenki kasvaa ja vahvistuu itsestään"
-Välitehtävästä

"Mielestäni julkaisussa oli hieno pointti:
"Kouluopetus perustuu pitkälti siihen, että oppilaat toimivat yksilöinä ja ryhmä on ikään kuin yksilön säilytyspaikka opetuksen aikana".
- Välitehtävästä

Millaisia odotuksia tälle intensiivijaksolle?

<https://urly.fi/16c9>

Tällä luennolla...

(OPH

tavoitteena:

- Nostaa muutamien esimerkkien kautta joitakin ryhmäilmiöihin liittyviä käsitteitä
- Herättää tahto ymmärtää ryhmän ”anatomiaa” ja ”fysiologiaa” sekä lähteä kehittämään ryhmänohjaajan taitojaan

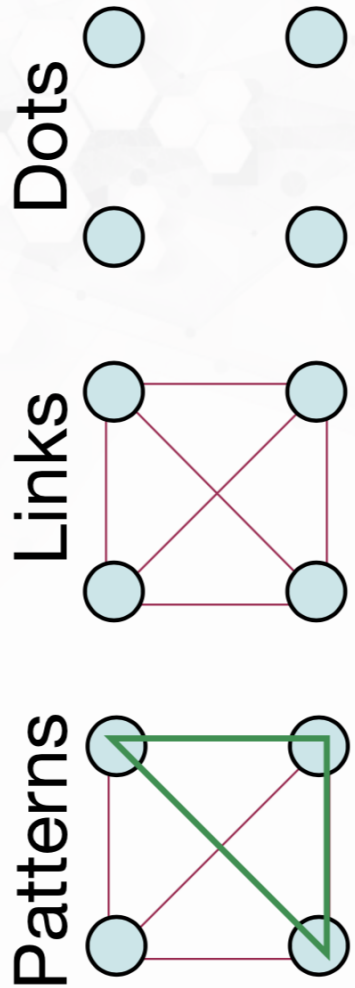
Ryhmäilmiöiden keskeistä osaamista Ryhmädynamiikka löytymättä, vaikk kannalta sillä on 2014)

Miksi ryhmällä ja yhteisöllä on väliä?

- Motivaationäkökulma (mm. Martela & Jarenko 2015; [Deci & Ryan](#))
- Hyvinvointinäkökulma (mm. Hakanen, TTL ks. [Täältä](#))
- Toimijuusnäkökulma ([Jääskelä ym. 2016](#))
- Merkityksellisen oppimisen näkökulma ([Kostiainen ym. 2018](#))
- Kehittymisen ja jatkuvan oppimisen näkökulma (mm. Hargreaves & Fullan. Esim. [täältä](#))
- Tuloksellisuus ([täältä](#))

Yhteisöllisestä oppimisesta

“This approach emphasizes that the whole of group behavior is more than the sum of its individual parts.” (Dillenbourg ym. 1996).

Number of dots	Number of possible links	Number of possible patterns
N=4	L=6	P=64
N=10	 L=45	P=35 trillion
N=12	L=66	P=73.8 quintillion
	$L = N(N-1)/2$	$P = 2^L$

Mitä käyttäytymistä näkyy ja mitä on pinnan alla?

Mitä voimme oikeasti havaita?
Mitä tulkintoja teemme havainnoistamme?

Mitä tekijöitä ryhmän toiminnan taustalla todellisuudessa on?

Ryhmäilmiöt

Yksilöt
tarpeineen

Yksilöt
tunteineen

Ryhmän tutkimisesta

Missä meillä menee hyvin?

- Pystyy tekemään töitä kaikkien kanssa
- Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen
- Huumori ja hauskuus

Missä kehitettävää?

- Luoda turvallinen ilmapiiri, jossa kaikki haluavat sanoa
- Työrauha ja muiden kuuntelu
- Kaikkiin tutustuminen

Ryhmässä olemisen tavat

- Suositut
- Torjutut
- Huomiotta jätetyt
- Ristiriitaisessa asemassa olevat

(Salmivalli 2005)

Ryhmän anatomia ja fysiologiaa:

- Ryhmän kaksoistavoite ja sen tukeminen
- Ryhmäpaineen vaikutus yksilön toimintaan
- Normit ja socialisaatio
- Tehtäväroolit (osallistumistavat) ja epäviralliset roolit
- Ryhmän työskentelytilat ja kehitysvaiheet
- Turvallisen ilmapiirin rakentaminen
- Tietoisuus ohjaussuhteeseen liittyvistä jännitteistä
- Kiusaaminen on ryhmäilmiö

Ryhmällä on kaksoistavoite

Tehtävätavoite

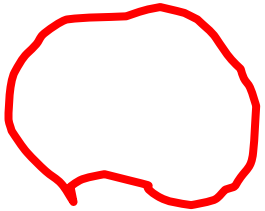
- Saavuttaa toiminnan tavoite
- Esim. suorittaa ryhmälle annettu tehtävä, kurssi, työskennellä kohti tavoitetta

Tunnetavoite

- Ylläpitää ryhmän kiinteyttä
- Esim. synnyttää yhteenkuuluvuuden tunnetta, lujittaa ryhmähenkeä

TUNNETAVOITE

Turvallisen ryhmän tunnuspiirteitä

”Turvallisuus on selvää
tietoisuutta hyväksytyksi
tulemisesta”

”Turvattomuus lukitsee ihmisen
reagoimaan ja käyttäytymään
”

Psykologinen turvallisuus on parhaimmin toimivien
tiimien yhteinen nimittäjä. ([Duhigg 2016](#))

...ä
nostaa meissä esiin
parhaat puolestamme”

ASIATAVOITE

Miten parantaa ryhmän
toimimista yhdessä?

Ryhmän kaksi työskentelytilaa

tietoinen

Työryhmä-
tila

Perus-
uskomustila

- Riippuva ryhmä
- Taistelu-pako
- Parinmuodostus

tiedostamaton

YKSILÖLLISYYS RYHMÄSSÄ

KUN YKSI ON ERILAINEN

Ryhmästä yksi saa tehdä eri tavalla

Käsi ylös: Kyllä

Käsi pään päälle: Ei

Equality doesn't mean Justice

Equality

Justice

Onko ryhmäpaineen hyödyntäminen
eettisesti hyväksyttävää?

Käsi ylös: Kyllä

Käsi pään päälle: Ei

RYHMÄPAIN

- Autonomian paradoksaalisuus:

Sosiaalinen normi voittaa oman normin

Joukossa tyhmyys tai viisaus tiivistyy vai muuttaa olomuotoaan?
(Nikkola & Löppönen 2014)

The Asch Experiment:

- <https://www.youtube.com/watch?v=sno1TpCLj6A>

The Power of Conformity:

- <https://www.youtube.com/watch?v=BgRoiTWkBHU>

Ryhmäilmiöiden vaikutuksen yksilöön voi huomata siinä, kuinka erilainen oppilas [tai opiskelija] on, juttelee oppilaan kanssa kahden tai kun hän osa ryhmää. (Nikkola & Löppönen 2014)

Ryhmä on opettajalle kuin...

Nikkola 2011:

”Ryhmän syvällisemmän hyödyntämisen avulla saatettaisiin löytää uusia näkökulmia myös koulupahoinvointiin ja passiivisuuteen. Ymmärretäänkö ryhmää koulussa kuitenkin opetustyöhön vaikuttavana orgaanisena elementtinä vai jääkö ryhmän dynamiikka koulussa pitkälti tiedostamatta?

Kovanen 2013:

”Opiskelijakeskeinen opiskelu rohkaisi minua uskomaan omiin ajatuksiini sekä auttoi kokeilemaan sellaisia asioita, joita en ollut aikaisemmin kokeillut. Kotiryhmästä tuli foorumi, jossa ajatteluni kehittyminen sai tukea ja rohkaisua ja jonka seurauksena alkoi syntyä uudenlaista ajattelua.”

Jääskelä ym. 2013:

”Vuorovaikutuksen lisääminen johti myös parempiin opintosuorituksiin. Erään opettajan seuranta opiskelijoiden tenttituloksista viidellä samansisältöisellä kurssilla vuodesta 2009 lähtien viittasi siihen, että mitä yhteistoiminnallisempi kurssi toteutustavoiltaan on, sitä parempia arvosanoja opiskelijat saavat.”

"Olin hyvin aktiivinen ja avulias, ja panostin tapaamisiin todella paljon. Tämä johtui pitkälti ryhmästä ja omasta suhteesta ryhmään – kun pitää porukasta, niin tekee mielellään paljon heidän eteensä. ” -aineenopettajaopiskelija

Lukuvinkkejä

Aalto. 2004. Ryppäästä ryhmäksi.

Nikkola & Löppönen. 2013. Oivalluksia ryhmästä - Pintaa syvemmälle ryhmäilmiöihin. Löytyy [täältä](#).

MLL. 2012. Kuulun – Välineitä ryhmän toiminnan tukemiseen. Löytyy [täältä](#).

Raina & Haapaniemi. 2014. Rakenna oppiva ryhmä.

Kirjallisuutta

Aalto, M. 2004. Ryppäästä ryhmäksi. Ryttylä: My Generation.

Brilhart, J. K. & Galanes, G. 1992. Effective group discussion. Dubuque: WCB Publishers.

Jääskelä, P., Klemola, U. & Valleala, U. M. 2013. Interaktiivisuudella sydämen paloa oppimiseen ja opetukseen: yliopisto-opetuksen kehittämisen tuloksia. Teoksessa Jääskelä, P., Klemola, U., Lerkkanen, M.-K., Poikkeus, A.-M., Rasku-Puttonen, H. & Eteläpelto, A. (toim.) Yhdessä parempaa pedagogiikkaa. Interaktiivisuus opetuksessa ja oppimisessa. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos, 21-31.

Kauppila, R. 2006. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kovanen, A. 2013. Kuinka minusta tuli minä? Oman opettajuuden kehittyminen opettajankoulutuksessa. Teoksessa Kostiainen, E. & Rautiainen, M. (toim.) Luokanopettajan omakuva 2013. Jyväskylän yliopisto: Opettajankoulutuslaitoksen tutkimuksia 89, 49-57.

Laine, K. 2005. Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa. Helsinki: Otava.

Nikkola, T. 2011. Oppimisen esteet ja mahdollisuudet ryhmässä. Syyllisyyden kehittyminen syntipukki-ilmiöksi opiskeluryhmässä ohjaajan tulkitsemana. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 422.

Salmivalli, C. 2003. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Kohti tehokkaita toimintamalleja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Salovaara, R. & Honkonen, T. 2011. Rakenna hyvä luokkahenki. Jyväskylä: PS-kustannus.

Schmuck, R. A. & Schmuck, P. A. 2001. Group processes in the classroom. Boston: McGraw Hill.

Szczepanski, J. 1973. Sosiologian peruskäsitteet. Helsinki: Kansankulttuuri.